

В.Ф.Кривозуб

**МЕТОДИЧНА ПІДГОТОВКА СТУДЕНТІВ
МИСТЕЦЬКИХ ФАКУЛЬТЕТІВ
ПЕДАГОГІЧНИХ УНІВЕРСИТЕТІВ**

В статье рассматриваются пути методической подготовки студентов творческих факультетов. Автор подробно анализирует систему методической подготовки на музыкально-педагогическом.

The article investigates the ways of a methodic preparation of students at faculties teaching arts and Music. The author analyses the system of methodical preparation at the music teaching faculty.

На сучасному етапі перебудови вищої школи в Україні ставляться нові вимоги до професійно-педагогічної підготовки вчителів музики на музично-педагогічних та мистецьких факультетах педагогічних університетів. Сьогодні учитель музики – це не тільки всебічно розвинута особистість з широким світоглядом, високим рівнем музичної культури, знанням дитячої психології, педагогіки, фахової підготовки, але й перш за все це вчитель, який добре володіє методикою проведення уроків та позакласної роботи з музично-естетичного виховання школярів.

Курс методики музичного виховання розрахований на 270 годин розподіляється таким чином: лекційних – 80 годин; практичних та семінарських – 28 годин; лабораторних – 12 годин; самостійна робота – 150 годин.

Згідно з навчальним планом на III курсі студенти проходять навчально-педагогічну практику в загальноосвітніх школах. Майбутні вчителі вперше знайомляться з діяльністю учителя музики, календарними планами, планами роботи гуртків художньої самодіяльності. Аналізуючи календарні плани, програму з предмету “Музика”, спостерігаючи за роботою над шкільним пісенним репертуаром, студенти приходять до висновку, що рівень вокально-хорової підготовки кожного класу різний і

залежить від співвідношення дітей чисто інтонуючих та тих, які співають фальшиво.

Практика доводить, що вчителі, які творчо ставляться до своєї роботи, встигають за короткий час, відведений на уроці, не тільки засвоїти передбачений програмою репертуар, а також розібрати і вивчити улюблені дитячі пісні, з якими школярі знайомляться через засоби масової інформації. Завдяки радіо та телебаченню, авторським програмам, діти “відкривають” нові пісні, авторами яких є їх ровесники. Так, в місті Кіровограді поетом О. Поповим засновано радіопередачу “Пісенне перехрестя”, яка двічі на тиждень знайомить слухачів з кращими авторськими піснями, які були представлені та отримали нагороди на дитячих фестивалях і конкурсах.

У загальноосвітніх школах міста Кіровограда створені центри дитячої та юнацької творчості, в яких працюють педагогічні колективи, метою яких є – проведення позакласної роботи з музично-естетичного та художнього виховання школярів. Практика в центрах дитячої та юнацької творчості розширює уявлення студентів про майбутню професію, специфіку діяльності художніх колективів, організацію та проведення культурно-масових заходів.

Після проходження навчально-педагогічної практики, на III курсі студенти вивчають курс “Методика музичного виховання”, в якому знайомляться з становленням і розвитком теорії та практики масового музичного виховання другої половини XIX - початку XXI століть.

У другій половині XIX століття в Україні не існувало єдиної системи освіти. Навчальні заклади цього часу умовно поділялись на дві групи: до першої відносились – Морський, Пажеський та Кадетський корпуси, інститути та пансіони благородних дівчат; до другої – земські, фабрично-заводські та церковно-приходські школи. Студенти дізнаються, що в першій групі навчальних закладів навчались і отримували фахову підготовку діти з привілейованих верств населення, у другій – діти селян та робітників. Мета, завдання та зміст

освіти в цих навчальних закладах відрізнялися, певне місце в них відводилось музичному-естетичному вихованню. Вивчаючи теорію і практику музичного виховання другої половини XIX століття, студенти порівнюють досягнення в галузі музичної педагогіки з сучасністю, висвітлюють позитивні зміни, які сталися за цей час.

У другій половині XIX століття працювало багато вчителів-новаторів, які зосереджували увагу на різних проблемах удосконалення системи музичної освіти, розробляли новітні методики та узагальнювали досвід. Серед них: О.Карасьов, Г.Ломакін, С.Миропольський, П.Мироносицький, Д.Зарін, О.Маслов. На лекціях з методики музичного виховання студенти знайомляться зі змістом роботи курсів підвищення кваліфікації вчителів музики і співів масових шкіл, які діяли в Росії під керівництвом О.Городцова, а на Україні – О.Карасьова, з діяльністю Московської народної консерваторії, заснованої у 1906 році видатним російським композитором та громадським діячем С.Танєєвим. Вивчаючи навчальні плани та процес підготовки вчителів музики і співів у Московській народній консерваторії, студенти знайомляться з діяльністю Н.Брюсової та Б.Яворського, які очолювали лабораторію і досліджували проблеми розвитку творчих здібностей школярів шляхом сприйняття музики. Навчальні плани консерваторії були побудовані таким чином, що в основі навчання був хоровий клас. Через хоровий спів студенти засвоювали всі інші музичні дисципліни. Так, наприклад, коли хор співав “Попутну пісню” М.Глінки, студенти вивчали творчість великого російського композитора, сольфеджували партії, аналізували партитуру з точки зору теорії музики, гармонії та аналізу музичної форми, диригували цей твір. Таким чином, здійснювався комплексний підхід до підготовки фахівців, в основі якого був хоровий спів.

На лекціях з методики музичного виховання студенти вивчають діяльність видатних педагогів XX століття С.Т. і В.М.Шацьких та знайомляться з їх роботою в

дитячій колонії “Бодрая жизнь”. Заснована у 1911 році, колонія відіграла важливу роль в розвитку теорії і практики дитячого музичного виховання, вона стала своєрідною лабораторією перевірки принципів дитячого музичного виховання, які В.М.Шацька поклала в основу концепції музично-естетичного виховання дітей та молоді. На лекціях студенти знайомляться з діяльністю відомих педагогів у галузі музичного виховання М.О.Румер та Н.Л.Гродзенською, з роботою заснованого у 1947 році В.М.Шацькою науково-дослідного інституту художнього виховання АПН СРСР.

Стало традицією при вивченні теми “Науково-педагогічна діяльність В.М.Шацької” запрошувати на практичні заняття викладачів Кіровоградського педагогічного університету – доктора педагогічних наук, професора С.Г.Мельничука та кандидата педагогічних наук, доцента Б.В.Притулу, які під керівництвом В.М.Шацької підготували та захистили кандидатські дисертації. На цих зустрічах студенти знайомляться з діяльністю педагогічного колективу дитячої колонії, музично-просвітницькою роботою Валентини Миколаївни з колоністами та на курсах музичних керівників дошкільних закладів, курсах підвищення кваліфікації вчителів музики та співів, які працювали на базі Першої дослідної станції при Наркомпросі РРФСР. На цих курсах В.М.Шацька викладала методику музичного виховання, написала навчальні посібники “Музика в дитячому садку” та “Музика в школі”.

З курсу методики музичного виховання студенти дізнаються, яке місце займало музичне виховання в першій половині ХХ століття та в післявоєнні роки, як здійснювалась підготовка вчителів музики та співів, яку роль відіграють музично-педагогічні факультети, на базі яких з 1962 року розпочалась підготовка вчителів музики та співів для загальноосвітніх шкіл.

Вивчаючи історію розвитку та становлення музично-педагогічної освіти в Україні, певну увагу приділяємо питанням, пов’язаним з музично-просвітницькою діяльністю

М.Д.Леонтовича, М.В.Лисенка, Я.С.Степового, К.Г.Стеценка, які ввійшли в історію української музичної культури не тільки як відомі композитори, а і як методисти, автори дитячого пісенного репертуару та наукових досліджень у галузі музично-естетичного виховання дітей і учнівської молоді. Сучасні студенти добре обізнані з дитячими операми М.В.Лисенка “Зима і Весна”, “Пан Коцький”, “Коза-дереза”, окремі сцени з яких вони інсценували з учнями молодших класів під час проходження педагогічної практики. Обробки дитячих народних пісень, зроблені М.Д.Леонтовичем, вивчали на уроках музики та використовували в позакласних заходах з фаху.

Друга половина ХХ століття ввійшла в історію теорії і практики музичного виховання як період стрімкого піднесення рівня естетичного виховання взагалі та музично-естетичного виховання зокрема. У 60-тих роках почали відкриватися дитячі та вечірні музичні школи, де учні навчалися гри на музичних інструментах, розвивали творчі здібності. Все це певною мірою відбилося на рівні масового музичного виховання.

На лекційних, практичних та лабораторних заняттях студенти знайомляться з новою концепцією музично-естетичного виховання створеною в лабораторії музичного навчання НДІ шкіл АПН СРСР в 70-тих роках ХХ століття відомим радянським композитором, педагогом, диригентом та громадським діячем Д.Б.Кабалевським. Концепція була покладена в основу програми “Музика”, яка в кінці 70-років почала проходити експериментальну апробацію на Україні. Авторську групу по адаптації програми очолила кандидат педагогічних наук, завідувача лабораторією естетичного виховання НДІ педагогіки УРСР Л.О.Хлебнікова. Через деякий час до роботи приєдналися О.Я.Ростовський та З.Жофчак, які створили адаптований варіант програми, враховуючи національні особливості культури України. За новою програмою почали працювати вчителі музики загальноосвітніх шкіл. Зокрема, в місті Кіровограді вчитель музики ЗОШ №17 Т.О.Дубіна вперше започаткувала роботу

над цією програмою та неодноразово запрошувалась на практичні заняття студентів мистецького факультету педагогічного університету.

Завершується вивчення розділу “Становлення та розвиток теорії і практики масового музичного виховання в другій половині XIX – кінця XX століття” ознайомленням студентів з програмою “Музика”, яка була створена А.Т.Авдієвським та А.Г.Болгарським, оглядом авторських програм виданих на Україні.

А.П.Березовський, Н.Є.Сахно

**ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РЕЗУЛЬТАТІВ
ТЕСТУ НА ФІЗИЧНУ ПІДГОТОВЛЕНІСТЬ
НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ З БІГУ НА 100 МЕТРІВ НА
ПОЧАТКУ І В КІНЦІ НАВЧАЛЬНОГО РОКУ
СТУДЕНТІВ І КУРСУ КЕІ КНЕУ У 1999/2000 ТА
2002/2003 НАВЧАЛЬНИХ РОКАХ**

Внимательный взгляд на результаты сдачи государственного теста на скорость.

Attentive vision at the results of the state test on speed.

Кожного року у вересні й травні студенти-першокурсники здають державні тести і нормативи оцінки фізичної підготовленості населення України. Дуже низький рівень підготовленості студентів до задачі тесту на швидкість (біг 100 метрів) звертає на себе увагу. Вирішили детальніше розглянути отримані результати, зокрема за два навчальних роки: 1999/2000 та 2002/2003 (табл. 1).

Таблиця 1

	1999 – 2000 н. р.	2002 – 2003 н. р.
Кількість груп	27	24
Всього студентів	635	573
З них звільнені	191 - 30%	94 - 16,4%
Не здавали тести з н/п	126 - 19,8%	21 - 3,7%
Здали тести:	318 – 50%	458 – 79,9%
- дівчата	191 – 60%	312 – 68%